

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не воємеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділь і руских свят
о год. 6-їй пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

До ситуації.

Ческі і моравські послы зібрали ся 4. мая в Празі на спільну нараду в справі тактики, якої мали би они придержувати ся в маввій сесії парламенту? Збори тривали ціле пополудне. Їм проводив др. Енгель. Так др. Енгель, як і другі знамениті послы забирали слово в тім предметі, однак до ухвали не прийшло, хоч виявило ся, що більшість зібраних рада би сейчас на першій засіданню посольської палати почати обструкцію.

Рішенє сего питання відложено — зовсім розумно — аж на 8. мая, коли ситуація буде яснійшою, с. є. коли покаже ся, чи і який проект языкового закона предложить правительство посольській палаті? Другі клуби правіці зберуть ся аж по 8. мая. Другі клуби мусять уперш почувти зрішенє молодоческого клубу, заким би змогли зайняти становище, відповідне до ситуації. Виходить з того, що доля парламенту спочиває нині виключно в руках послів молодоческих. Чехи знають докладно (як се сказала «Politik» з 5. мая), що ані Поляки, ані Русини, ані полудневі Славяни, ані католицкі людовці не піддержать їх евентуальної обструкції. Ческа шляхта рівнож не попре сеї обструкції, а стане на боці. Ся обставина мабуть вплине бодай в части на ухвали ческого клубу. Проти обструкції заявив ся також моравський посол, др. Жачек, віцепрезидент палати і провідник ческо-моравских послів.

Про правительство знаємо те, що оно виготовило вже проект языкового закона для Чехії і признало Чехам внутрішню урядову мову в чисто-ческих областях. Край має бути поділений на три області, дві чисто національні і одну мішану, а крім сего лише на 10 адміністративних округів. Такий проект міг би Чехів доволити. Для Морави закон не готовий. Над ним працює др. Резек з міністром справедливости, Спенс-Боденом.

Промова пос. Барвіньского

в кравім Соїмі

на засіданню з дня 2. мая 1900 р.

в загальній розправі бюджетовій.

(Далі).

Коли би з тамтої сторони сойму така справа була піднесена, може була би дочекала ся вже залагодження, але що сю справу порушив руский посол, то лишила ся на папери. Тимчасом замість подумати о подвигненню селяньства, о економічнім піднесеню краю, появили ся проекти, котрі, як-раз доведуть селяньство до упадку, а іменно проекти п. Гупки і Є. Е. п. Дунаєвского. В 1897 р. 20-го жовтня відбула ся рільнична анкета, скликана кравім виділом, а в ній засідав також п. Гупка, і мене дивує, що по бесідах і поглядах висказаних в тій анкеті п. Гупка прийшов ту з таким предложенєм закона, як звичайно називають о «селяньских майоратах». За дозволом Є. Е. Маршалка відчитаю, що в рільничій анкеті говорив бувший посол Гурик о неподільности ґрунтів: «Заким ухва-

лить ся неподільність ґрунтів, треба призадумати ся над наслідками, які випливали би з того. Щоби сини виобразувати на ремісника, мусить селянин посилати єго до міської школи, а на те не має засобів. В ремеслі нині також нема зарібку, коли фабричні роботи танше можна одержати. В додатку адміністративні і податкові власти дають домовий промисл податковими аркушами і промисловими картами, хоч того не жадає закон. Деж селянин знайде спосіб до життя? Дальшим нещастєм є недостача кредиту. Що селянин нині розпічне кредитом, то відтак страить все через лихву. Позички в банках для селян дуже коштовні і утруднені інтабуляцією, тож селянин зазичив ся у жида, котрому платить 24 процент мимо закона о лихві, бо нещасний селянин не пожалує ся з боязни, бо вже ніколи жида єму не позичать, а деінде нема для него позички. З браку кредиту селяни на передівку вигинули би. Треба перше постарати ся о кредит, просвіту, промисл, фабрики, а потім буде час застановляти ся над обмеженєм подільности ґрунтів».

Так говорив колишній посол селяньский Гурик. Але може хто зробить на се заміт, що так говорив селянин, не зовсім може основно обізнаний з економією і всіми тими справами. Дятого наведу тут також слова професора економії в тутешнім університеті, Охенковського, що не тільки знав відносини Галичини, але був довгий час професором в Монастері, в Вестфалії і міг приглянути ся відносинам і в Німеччині і перестудіювати основно ті відносини. Отже сей професор сказав в рільничій анкеті: «Здержанєм поділу намножило би ся багато селяньского пролетаріяту. Причиною злого стану селяньства є економічні відносини, а іменно виключно рільничий характер краю.

«Одинокою опорою селяньства є ще єго земля, тож держить ся єї селяньство і ділить. Без того був би бит неможливий». А в дальшій місці той сам проф. Охенковський каже: «Коли би вже нині привято неподільність ґрунтів, то було би се негідне з вимогами життя, а до тої згідности треба безусловно прямувати. Противно обмеженє подільности не відповідало би вимогам істнованя. Дятого не можна уважати подільність ґрунтів яко головну і одинокую причину лиха, але на тій основи треба дальше річ реформувати і розвивати. Коли-б вже нині обмежено неподільність, відносини на селі були би ще гірші, як є, бо селяньский пролетаріят станув би тоді в повнім розвою».

Так сказав знаменитий економіст проф. Охенковський. А наш товариш посол Чех сказав в анкеті от-що: «конечно потреба примислового і заробкового ґрупу в східній Галичині, бо в західній, де проявляє ся вплив сусідного промислового Шлезка, лекше є селянинови удержати ся при неподільности батьківщини». Отже потреба створити наперед щось иншого: промисл, фабрики і т. д., а тоді можна би замкнути ту фіртку, яку хоче вже тепер п. Гупка зачинити. Мені здає ся, що як наш селянин розгляне ся в обох сих предложенях про збірні громади і селяньскі майорати, то руский нарід може сказати з Шевченком: «Теплий кожух, тільки шкода, не на мене шитий». (славно!)

Мої панове! Я сказав також, що треба би старати ся о подвигненє нашої краввої культури на кождім полі. Не перечу, що зробило ся дещо і на полі рільництва і на полі меліораций, на полі домашнього і краввого промислу, але ще

далеко до того, щоби зроблено все, чого треба. Досить переїхати ся в котру небудь сторону нашого краю, а можна перекопати ся, кілько то є неужитків, кілько сіножатий і пасовиск, де хиба пасуть ся гуси, або блукає ся яка худобина. Кількадесят моргів обшару лежить нераз без найменьшої користи. Отже мусимо собі сказати, що не є ще так зле у нас, що того ґрунту є ще досить, щоби міг на ній жити наш селянин, тільки треба єго відповідно загнодариити і уміти на ній господарувати. Погляньмо на наші дороги. Можна часом їхати кілька миль, а не побачите ані одної деревини. Коли-б у нас дороги обсажено бодай дикою деревиною, коли-б у нас позасаджувано вздовж краввих чи повітових доріг бодай липи, кілько би то було пожитку для пасічництва, як би се причинило ся до піднесеня пчільництва, а се заохотило би і до піднесеня садівництва. Знов міг би наш край прославити ся овочевими виробами, виробами овочевих напиків, якими славив ся в давних часах і не потребував би фалшованих вин угорських або австрійських і французских, мав би своі здорові, домашні напикки. Мід т. зв. липець належить нині до великих рідкостей в краю, бо у нас дороги звичайно стоять пустками. Минувшого року в літі мав я нагоду переїхати вздовж і виоперек по Мораві, а на згадку нашого краю серце мені крало ся, коли я там побачив вздовж гостинців сливи, груші, яблоні, що гнули ся від овочів. Якже то у нас виглядає? Була би се задача передовсім не тільки громадских рад, але й повітових близше на се звернути увагу. Та й на полі рільництва треба би ще багато зробити. Єсть у нас н. пр. закон о вигублюваню т. зв. канянки (по нашому череваю), бодаків і т. п. шкідних рослин. А тимчасом не тільки селяни, але й дідичі великих господарств запускаяють свої поля і тим способом занечишуют і сусідні.

Позвольте, панове, що від господарских справ перейду на політичне поле, бо хоч то є розправа о кравнім бюджеті, однак при бюджеті можна і політичні справи обговорювати. Всім відомо, як велике потрясенє в цілій державі викликала языкова борба, що почала ся в 1897 р. у Відні, а була тільки наслідком довголітної суперечности межи двома народами — Чехами і Німцями. Оба народи переняті глибоко національною свідомістю, один і другий боронив свої народних прав. Не хочу тут сказати, щоби Німці своїх прав боронили свобідно, а до того ходило їм ще о верховодство. Суперечка довела до того, що парламент три роки був зовсім бездільний. Промарнувало ся там міліони гроша, а найбільше відбило ся се в Галичині. Застій на промислі і економічнім полі, фінансова невпевність принесла великі шкоди ріжним верствам суспільности, а в найбільшій мірі відбило ся то на нашім кравві. Зубоженє в нашім краю і так велике, а фінансовий і економічний застій ще збільшив ся наслідком бездільности ради державної.

Недивно, що коли инші зародности домагають ся народної рівноправности, що і Русини домагають тя на основі XIX. артикулу основних законів народної рівноправности. Пробували ми ріжних способів. Перед двома роками посол Вахнянин в тім соїмі предложив языкове внесенє в досить вузких розмірах. Соїм перейшов над тим до дневного порядку, а залагоджено ту справу лише візванєм до правительства, щоби розпорядженя що-до руского і польского языка

виконувано так, як перше. (Голоси: гірше, як перше!) Мої Панове! З польської сторони найшовся муж (др. Білінський), котрий зрозумів далекосяглість національної суперечки і хотів не тільки у Відні ту справу залагодити між Чехами і Німцями, щоби раду державну споводувати до реальної і позитивної роботи, але хотів також і в інших краях, а тим самим і в Галичині зробили якийсь лад. Отже виробив начерк якикового закона, о скільки мені відомо, справедливий також і для Русинів, але сему начеркови не дозволено побачити Божого свѣта і сам творець сего начерку уступив з посольської палати ради державної. Коли я одного разу з творцем сего начерку розмавляв, були при тім і товариші з польського «Кола» і тоді він сказав: «Зле стало ся, що мій начерк не прийшов під обради, бо Чехи і Німці були би на его основі радили, були би ся остаточно погодили і не було би чеської обструкції, котра звалила міністерство гр. Клярого. Лишає ся отже язикова справа на тім становищу, яке їй призначила знана резолюція, ухвалена В. Соємом, щоби розпорядженє що-до руского язика виконувало, як до тепер. Ба! якби то они дійсно були виконувані, то я признаю ся, що ми були би задоволені з того, але ті розпорядженя або не виконують ся, або в дуже незначній часті, або цілком инакше, як они дійсно звучать.

Справа так звана метрикальна заняла уми в Галичині рускої суспільности досить широко; тягне ся она більше як два роки, длятого хоч пос. Окуневский вже зачепив о ту справу, я до неї мушу вернути. Дійшло у нас до того, що не тільки політичні власти, староства пишуть до священників, до парафіяльних урядів яко метрикальних, але навіть із сторони вишого краєвого суду вишло до судів розпорядженє, щоби они відносили ся до урядів парафіяльних як метрикальних. Заходить отже питанє, чи дійсно ті уряди є метрикальними н. пр. в тім значіню, як у жидів, чи може є якась ріжниця. Длятого хочу ту справу основніше обговорити.

Патентом цїсарским з 20. лютого 1784 поручено священникам в Галичині провадити три окремі книжки: шлюбів, уроджених і померших. Мушу однакож додати, що в нашім краю перед виданєм сего патенту проваджено метрики в рускім язичі і руским письмом і я сам мав нагоду такі метрики переглядати. В дальших розпорядженях сказано виразно, що давніше писано метрики «entweder in der Landesoder in der Lateinsprache». Латинський язик введено отже пізнійше до метрик замість руского, але що се не є так зовсім оправданє ані конечно, то нас поучають о тім розпорядженя н. пр. міністерства ісповідань і просвіти для Чех з 29-го мая 1858 р.: «Es wird gestattet, dass die evangelischen Seelsorger in der evangelischen Gemeinde slavischer Zunge die Matrikelbücher in der böhmischen Sprache führen, somit auch die für die Wiener evangelischen Consistorien bestimmten Duplikate». Отже навіть для Відня пишуть по чеськи. Розпорядженє краєвого правительства для Дальмації з р. 1862 звучить: «Es unterliegt keinem Anstande, dass die griechisch nicht unirten Pfarrer in Dalmatien die Pfarrmatrikel in serbischer Sprache und mit cyrillischen Buchstaben führen». Знаю від мого товариша в радї державній, дальматиньского маршалка д-ра Булята, що там пишуть метрики не тільки «mit cyrillischen Buchstaben», але навіть глаголицею, яку хіба учені спеціалїсти уміють читати.

Заходить тепер питанє, чи дійсно наш уряд парафіяльний є метрикальним в тім значіню, як н. пр. жидівський метрикальний уряд. В патенті з 1784 р. сказано, що метрики «sind von dem zuständigen Pfarrer zu führen». Є також розпорядженє, на яких формулярах метрики мають бути писані і як мають бути перховувані. Але цілком инаше становище мають у веденю метрик священники, а инаше жидівські Matrikel-führer-и. Впливає то з розпорядженя о веденю жидівських метрик для Галичини. Параграф I. інструкції, виданої розпорядженєм міністерства внутр. справ, справедливости і ісповідань з 15. марця 1885 р. каже: «Metryki urodzin, ślubów i zejścia izraelitów w Galicyi prowadzone będą w każdym na ten cel utworzonym okręgu przez osobnego funkcyonaryusza, który złoży przysięgę na swój

zgodę». Параграф 4-ий каже, що провадячого метрики іменує староста, а зглядно президент міста Львова і Кракова; параграф 6-ий каже, що контролю виконує політична власть повітова. — Тимчасом в парафіяльнім уряді є цілком инакше. Правда, що парох провадить метрики і доставляє відписів з них для урядових цілій, але контролю має обовязок провадити єпископ, зглядно декан делегований єпископом. Є навіть декрет надворної канцелярії з 11-го червця 1843 «dass die Pfarrer nicht verpflichtet sind ihre Matrikelbücher zur gerichtlichen Recognition vorzuweisen».

Переїду тепер до справи переписки урядових властей в метрикальних справах з парафіяльними урядами. Якби у нас виконувало ся розпорядженє з 3. січня 1849, то були-б ми всі задоволені. То розпорядженє міністерства вкладає на всіх урядників в рускій часті краю обовязок, в найкоротшій часі присвоїти собі руску мову під грозою утрати становища. Якби то було виконуванє, то не було би з рускої сторони найменьшого наріканя. Кождий убігатель о посаду пише собі в компетенційній табелї, що єсть «der polnischen und ruthenischen Sprache in Wort und Schrift mächtig» і на тій підставі дістає посаду. Тимчасом се поданє дуже часто не є згідне з правдою, а посада та є, як Німець каже — «erschlichen» і той урядник повинен єї утратити. Коли-б то розпорядженє з 3. січня 1849 р. було виконуванє, то мали-б ми доси урядників, що уміли-б бодай читати і писати по руски, а не було би того, що не приймають від священників руских письм і звертають під загрозою, щоби написали в урядовім язичі. Дуже часто зовсім хибно покликають ся урядники при тім на розпорядженє з 5-го червця 1869, що польський язик є урядовий. Тимчасом §. 5. того розпорядженя каже: «Истнующі приписи що-до переписки властей, урядів і судів із сторонами, з властями недержавними (до таких належать уряди парафіяльні), корпораціями і громадами обовязують на дальше і їх отсе розпорядженє не нарушує».

Буває і так, що не один політичний урядник вже приймає від священника рускі письма, але був і такий випадок, що громада написала до староства по руски, а староста заявив, що священникам вільно писати по руски, але не громадам (др. Окуневский; так заліщицький староста казав). (Маршалок: пригадую, що голос має посол Барвіньский). Може скаже мені хто, щоби я подав факти. Міг би я багато фактів подати, але згадаю тепер один, що капітан естаціонований у Львові домагав ся від урядника поштового, щоби єму видав руский рецепт і за то перенесено его на Угорщину.

(Конець буде).

Галицький Соїм.

Суботнішні оба засіданя мали ціху обструкційних засідань з причини lex Гупка. На початку ранішого засіданя палата прийняла до відомости справозданє комісії промислової про доповняючі школи промислові і їх стан в 1898/9 р.

П. Солєський реферує справозданє комісії шкільної з петиції «Руского товариства педагогічного» про заснованє нової семінарії учительської женьської з язиком викладовим руским і з петиції виділу повітового в Коломиї про заснованє там-же мужескої семінарії учит. — Палата ухвалила вїзвати правительство до заснованя утраквістичної семінарії женьської у східній Галичині.

Довша дискусія вивязала ся над справозданєм виділу краєвого о замкненю рахунків фундації гр. Скарбка за pp. 1897 і 1898. — П. Бернадзїковський критикував довше марнотравну господарку в фундації, боронили пп. Онишкевич і гр. Стадницький, а по відповіді справоздавця п. Роттера, котрий також критикував злу господарку фундації, прийняла палата справозданє до відомости.

Кн. Чарторийський реферував справозданє комісії шкільної з петиції кількох виділів повітових в справі виплати додатків громадских на потреби шкільні впрост председателям рад шкільних місцевих. — Палата в третім читаню ухвалила закон. — П. Кшиштофович реферував відтак справозданє комісії господарства краєвого о справозданю виділу краєвого, о краєвим заве-

деню садівничім в Заліщиках, а палата ухвалила на удержанє сего заведеня квоту 11.112 корон.

По довшій дискусії палата прийняла до відомости справозданє краєвого виділу в справі нищення миший і ухвалила резолюцію н. бр. Бруницького, щоби виділ краєвий на найблизшій сесії виготовив проєкт закона о примусовім нищеню миший.

Відтак палата ухвалила домагати ся від правительства признаня таких пільг для резервістів краєвої оборони як в р. 1898.

В дальшій нараді прийшло на порядок дневний справозданє комісії аграрної о внеску п. Поточка в справі рентових посеїлостий і о внеску п. Гупки о «хлопских майоратах», вкінці о резолюціях, дотикаючих змін приписів спадкових загального закона цивільного.

Пп. Бернадзїковський і Гурка домагали ся усуненя сеї справи з дневного порядку до кінцевих справ нарад нинішного засіданя. — При голосованю внесок о відроченє упав 37 голосами против 42.

П. Тшецький промовляв за неподільностию ґрунтів. Покликає ся на еміґрацію, наслідком котрої земля іде в чужі руки, а тому зарадила би лише неподільність землі.

Пос. Вайґінґер виступив з острою критикою против lex Гупка та поставив внесенє, щоби перейти над цілою справою до дневного порядку. З ним полемізував пос. Чайковський, обстаючи бодай при тім, щоби внесенє Гупки передати краєвому виділові. Пос. Новаковський гровить хлопської революцією в наслідок lex Гупки, покликаючи ся на численні протести хлопских вічів. При браку фабрик таке видіченє рідні в селяньских родинах може мати лиш найсумнішні наслідки. Пос. Среднявський виступає против привилеїв між селяньством, які хоче завести lex Гупка та уважає неморальним приреченє опусту податків для тих селян, що піддадуть ся проєктованому закону. Пос. Бойко говорить, що се може добрий кожух, та не на бідного мужика шитий. Покликає ся на мандат своїх виборців, щоби за всяку ціну не допустити до ухваленя закона. Пос. Абрагамович заступає ся за lex Гупка, яка після его гадки, вийшла з найліпших інтенцій для люду. Непопулярність нового закона приписує штучній агітації.

По промові Абрагамовича замкнено дискусію. Записаних ще 12 бесідників. В виду сего що така дискусія не могла би покінчити ся в однім дні, маршалок жадає вибору генеральних бесідників. Пос. Бернадзїковський противить ся сему і палата ухвалила дальшу дискусію. Голос забирає пос. Окуневський і прихляє ся до внесеня Вайґінґера, щоби над справою перейти до дневного порядку. Пос. Пашковський боронить внесеня комісії. Пос. кс. Стояловський говорить звиш дві години против lex Гупка, що єї хоче одна ґрунка. Его бесіда має зовсім обструкційну ціху, переплітана дотепами та особистими притиками. О год. 7½ маршалок перериває засіданє назначаючи вечірне на 8. годину.

На вечірнім засіданю прийшло до компромісу. Приклонники lex Гупка, бачучи, що єї не перепхають, поставили внесенє устами пос. Стадницького, щоби справозданє аграрної комісії дотично внесенє пп. Поточка і Гупки, як і других резолюцій що-до зміни спадкового права, передати краєвому виділові до розсліду і справозданя з них соїмови. Супротиз сего компромісового внесеня, бесідники записані до голосу, зрekli ся его. Пос. Вайґінґер цофнув своє внесенє переходу до дневного порядку над lex Гупка і палата ухвалила внесенє пос. Стадницького. Тим способом убито [на разі несимпатичну аграрну реформу.

З дневного порядку полагоджено внесеня, аби вїзвати правительство в справі підмоги селян в Зеленій над Збручем, в справі будови залізницї Тернопіль-Збараж, на що заразом призволено краєвому банкови уділенє позички в сумі 1,663.000 кор.; петиції дяків в справі управильнення їх платні та справозданє шкільної комісії в справі заложеня рускої гімназії в Станиславові, через відступленє сеї справи виділу краєвому до розсліду.

Справозданє краєвого виділу про гірничі

справи сойм прийняв до відомости. Ухвалено на внесене пос. Гурки візвати правительство, щоби скарбові влади не мішали ся до вибору комісій для особистого податку, а щоби той вибір переводили політичні влади. Візвано краєвий виділ, щоби на петицію «Союза тов. задаткових» виплатив 4.000 корон на оплату другого люстратора. Петицію пос. Ржепи в справі залізничної льокальної Борислав-Східниці відступлено краєвому виділові до розсліду і поручено виділову принаглити правительство до будови відноги залізничної Потутори-Бережани. Петицію громади Лежайск о засноване там староства відступлено краєвому виділову і візвано правительство до зниження такси за телеграми до Росії. Вкінці змінено статут краєвого банку в цілі отвореня в нїм довготривалого кредиту для водних спілок.

О год. 9^{1/2} вечером забрав голос намістник гр. Півніський і заявив, що з найвишого порученя замкає сойм колївства Галичини і Льодомерії. Вітак промовляв маршалок гр. Бадені, висказуючи, що з прикрим чутєм замкає теперішню сесию, бо грозячий дефіцит краєви поки-що не має покритя. Громадській реформі присвятив маршалок довгий уступ в своїй бесїді та запевнив, що краєвий виділ розслідує сю важну квестию. Відтак згадує про п'ятидесятилітній ювілей краківського університету та вносить оклик в честь цїсаря, якому бажає в імени сойму зложити у стїп престолоа бажанє при нагодї 70-літньої річницї уродин монарха. Палата повтаряє оклик тричі. Знаменну бесїду маршалка подамо в цілости.

Пос. Сангушко дякує маршалкови за безсторонний провід і намістникови за підпиране ухвал сойму, а пос. Барвіньский дякує іменем руских послів. О годинї 10. вечером сойм замкнений.

НОВИНИ.

— **Перенесене мощий бл. п. митроп. Куїловского** з каплиці митрополитальної палати до церкви св. Юрія наступить нинї о 5. год. вечером. Вчєра, в недїлю, рано відправив о. митрат Білецький Службу Божу за душу Покійника, а вечером о. крилошанин Пакиж відслужив парастас. Церков св. Юрія, з огляду на празник св. Юрія, не була вчєра прибрана в жалобу. — Нинї має бути вітворене завїщанє бл. п. митр. Куїловского. Покійний полишив дві старенькі сестри, з котрих одна є вдовою, а друга жєною ємеритованого народного учителя, і брата, Льва Куїловского, що є лікарєм в Болевихі.

— **За упокій бл. п. Володимира Барвіньского**, концепїста ц. к. намісництва, відбуде ся помпальне богослужєнє в середу (9-го мая) о год. 8^{1/2} рано в Успенській церкві у Львові, на котрє родина запрашає.

— **Перший виклад** дра К. Студиньского: «Вступні замїтки до історїї полємічного письменства XVI—XVII в.» відбуде ся на львівськїм університетї в середу, днє 9-го с. м. о год. 5. пополудни (Салє V.)

— **Адміністратором рус.-кат. архидєцезїї львівської** вибрала капїтула о. митрата Білецького, а завідателем дїбр о. крилошанина Чапельского.

— **Виділ товариства «Сільский Господар»** устроює в дєнь «свободи», с. є. 16. мая с. р. в місточку Білім Камени, золочівського повіта, о 2. годинї по полудни «господарське віче» з такою програмою: 1) Вступне слово голови товариства. 2) Про плеканє рогатої худоби. 3) О промислї садівничім. 4) О плодозміні і управї пашних ростин. 5) Довільний реферат вандрівного учителя господарства, о котрого висланє прошено Видїл краєвий. З огляду на велику вагу і пожиток сєго віча звольте всі Вп. Патріоти, духовні і свїтські самї прибути і захохити хлїборобів до найчисленнішої участі в згаданім вічу. — Від видїлу тов. «Сільский Господар» в Олеську днє 4. мая 1900.

— **Похорони бл. п. архієпископа Моравского** відбуду ся нинї. Богослужєнє почали ся відправляти вжє від 6. години рано. Єпископ Чєхович відслужив о 8. годинї Службу Божу, а описєла оо. єпископи: Чєхович і Шєптицький, митрати: Білецький, Туркевич, Подолинський, Фадєєвич і Волошинський відправили панахиду при участі ємпарницького хору. Потім відправили панахиду лат. єпископи: Вебер, Пельчар і Гринєвецкий і інфулати львівський і перемиский. Похорони провадив архієпископ Ісакович при участі около 600 святичеників всіх трєх обрядів. Від катєдри аж до ємпарницької латинської каплиці при ул. Чарєнцєво утворили шпалїр ученики всіх шкіл мужєських і жіночих. Наперед поступали брацтва церковні з хоругвами, за ними монахи, відтак питомці обох духовних ємпарнарїй, святиченство, хор рускої ємпарнарїї ду-

ховної, крилошани, митрати, інфулати і архієреї. За ними їхав караван з домовиною, без вінцив, як сєго бажав собі Покійний. За домовиною поступала родина і свїтєскї достойники: намістник гр. Півніський, маршалок гр. Бадені, представителї всіх властей, делегати товариств, заведєль і и. Здвиг народу нечуваний: можна певно числити понад 20.000 осіб.

— **Генеральним вікарисєм** лат. львівської капїтули вибрано кє. інфулата Заблоцького, завідателем єпископєских посїлостий коло Львова кє. Любоєньского, а посїлостий в Бережанщинї кє. канонїка Ленкевича.

— **Польскї дєвєники** нотують вість, що тепєр по смерті архієп. Моравского прийде до подїлу лат. львівської архидєцезїї і утворить ся в Тернополї єпископство. Крім сєго мало би бути утворєнє новє лат. єпископство в Ряшєві.

— **На реставрацию вєлячої ся церкви в Пнєтнінї** (в Перемішлянськїм) зложили дальшє послї: Др. Дамїян Савчак 2 кор., Наталь Вахнянин 2 кор., Тит Заячківский 2 кор., разом 6 корон.

— **Убїйство в Хойницях.** Роз'яренє проти жидів щодєнь збільшає ся. В Хойницях продають жиди свої майна і виїздять з міста. Донька увязненого Левї-ого, яко модистка, не мала що робити в своїм родиннім містї і перенєсла ся до иньшого; в наслідок єї виїзду рознесє ся в Хойницях вість, будьто би она утїкла яко виновата. Виїхав також Люкє, російський підданий, що мешкав у Левї-ого і складав у судї зізнаня. — Вість про найденє закровавленї сорочки з буквами E. W. є правдива. Лївий рукав сорочки мало-що держить ся єї, а правий є в кількох місцях подїрваний. Сорочку сєю найденє в Пилї, а тамошні християни так роз'яренї є проти жидів, що лєда хвиля можна надїятись поважнійшої ворохобнї. В Семполї і Суленцинї знов повибивано жидам вікна.

«Freisinnige Ztg.» пише, що члєни берлинського кагалу відбули в понєдїлок довірочну нараду в справї хойницького убїйства. Ухвалєно вибрати комітєт, котрий займє ся збиранєм складок між жидами цїлої Нїмєччини, а гроші призбиранї сєю дорогою призначєні будуть на викритє убїйників (?). По гадцї повисєшої часописи хотять жиди довести збиранєм складок, що їм о сє дуже ходить, щоби хойницька справа як найскоршє вяснила ся (?).

— **Убїйство.** «Галичанїн» доносить з Коломиї про убїйство 14-літнього Милиновского, якого допустили ся один кадет і два офіцїри від уланів. Малиновский стрїляв недалеко касарнї з фльобєртєвого пістолєта до воробїц і убив одного. Кадєт Фїяля разом з двома офіцїрами схопили хлопця і заволокли єго до касарнї. По дорозї падав хлопець кілька разів на землю, не хотячи дати ся завєсти в касарню. Щоби не допустити публицки, заперли офіцїри браму за собою. Ту відібрали они пістолєт і ударили хлопець кілька разів так сильно в лице, що він занєдужав ще того самого днє на запалєнє мозку і по кількох днєх помер. Не підлягає сумнівови, що причиною смерті було потрясєнє мозку, як то мала ствердити судово-лікарська комісія при секциї мощий.

— **3 Дєлятина** доносять, що тамошнього господаря Тому Кухарука убив хтось в ночи з 26. на 27. м. м., а описєла вкинув моци до баюри. На другий дєнь рано переходив тудє Станислав Малавик, а побачивши якєсь тіло в болотї, доніс про сє жандармерїї. Заряджєнє слїдство не доведєлє доси до нїяких певних вислїдів. Яко убїйника подають Ілька Кисєлюка, паламаря, що жив з небїщиком в незгодї. Підозріного Кисєлюка вжє увязнено і відставлено до суду в Дєлятинї.

— **Заг. збори дрібних торговельників** у Львові відбудуть ся в ратушєвій салї в суботу днє 12. мая с. р. о 5. год. пополудни при участі якого небудь числа зібраних в виду того, що сї збори мали відбути ся вжє днє 6. цєвітнє с. р., а лише задля браку комплекту їх відроєнено. Головною точкою зборів є уконституованє «Промислового товариства».

— **Археологічні відиритя.** В сєлї Іваню над Днєстром залїцького повіта, викопали сєляни дєсят лїт тому в ровї коло вивозу скелєт мамута. Один зуб передано до кабінєту рускої гімназїї в Коломиї, иньші більші зуби лишили ся у Йосифа Соколовского, завідатєля дїбр кн. Понїньского в Іваню. Там найденє також кремінну сокиру, що також находить ся в кабінєтї коломиїської гімназїї. В тїм сєлї на горї є курган із татарєских часів, а коло цвинтаря великі могили, також із тих часів. Недавно при копаню фундаментів під церкву і при копаню вапнярик найденє декілька старих грошїй і золотих перстєнів; але нарід вірчачи в їх нечисту силу, вкинув їх. Викопанї там кости вказували, що померші муєли бути дуже великі і сильно збудованї люди. — В Печарній, прилучєній до сусїдного сєла Жежави, є довга печєра, про котру нарід говорять, що тягнє ся аж до Іваня. Післє народної поговїрки ховали ся там люди перед Татарами, а сї палєнєм соломи при входах дупили їх димом. До сєї печєри тяжко дістати ся задля спєртого воздуха.

— **Дрібні вісти.** В Лановицях, коло Самбора, згорїло 74 сєлянських домів. Шкода вносить около 50 тисяч корон. Причиною пожежи мала бути неосторожність. — Між Краковом а Забіровом в наслідок хмаролому підмулила вода залїзничий насип, в виду чого здержано на якийсь час рух поїздів. — Оporожнену руско-кат. парохїю в Кобаках, кутського деканата, надало намісництво о. Йосифови Тиховичови, дотеперішньому парохови і деканови в Хлїбчинї лєнім. — В Клоницях, яворівського повіта, згорїли три домї. В Моровичах того самого повіта погорїло двоє господарів. В обох случаях заходить підозрінє підпалу, тому заряджєно судовє слїдство. — Іван Айвазовский, один з найзнаменитїших малярів Росїї, помер днє 2. с. м. в Теодозїї. Покійний, з роду Вірменин, родив ся 1817 р. — В Кїцманї увязнила жандармерия трох міських поліцїантів яко підозрілих о крадіж 30.000 корон з тамошнього суду. — Яна Обєльовского і Гринчипшина замкнено вчєра до «Івановї хати» у Львові за нерозважну крадіж вина. Оба спеціялїсти-злудїї дістали ся до пивницї при ул. Гєсєвского, де находили ся старї вина, і упили ся до неможливости. Відістали ся вправдї оба на двір, але під подувом свїжого воздуха розіграв старий токаї і прибив їх до рєшти. Поєїдали отжє на зелену травницю в городї і заснули. Не знати, що їм снило ся, але коли пробудили ся, побачили місто зеленої мурави, мури та залїзні крати поліційного арєшту.

Посмертна + оповїстка.

Мєлянїя Кирилєвич, дочка бл. п. Михайла Кирилєвича, совїтника консисторського, декана варяжського і парохєа в Войславичах, померла в Будилові, в домї о. Йосифа Трильовского, в 55 році житя. В. і п.!

Телеграми.

Відєнь, 7. мая. Вчєра відбула ся під провідом президента міністрів др. Керберєа тригодинна нарада міністрів. Предметом були біжучі дїла, а передовсім рада державна, яка завтра збере ся.

Прага, 7. мая. Narodni Listy доносять, що між гр. Голуховєским і др. Керберєом є значний антагонїзм, і висловлюють ся, що не знати ще в яку сторону звернуть ся симпатїї Голуховского, чи до Гавча, чи до кн. Фїрстенбергєа.

Відєнь, 7. мая. Цїсар вернє сюди нинї о год. 1. мін. 20 пополудни і виїде днє 11. с. м. на тритижневий побут до Будапєшту.

Бєрлин, 7. мая. Вчєра о год. 11. перед пополуднем відбуло ся в двірськїй каплиці торжєство оголошеня повнолітності наслідника престолєа. Присутними були заграничні князї крови, надзвичайні повномочники, члєни дипломатичного тіла, міністри і ріжні достойники. Наслідник престолєа заняв місце перед олтарєм межє цїсарєм а цїсарєвою. Надворний проповідник вголосив відповідну промову, описєла відбуло ся богослужєнє на подяку, а відтак цїсарєвич зложив присягу на хоругов. Серєд гуку стрїлів цїсарєство і достойні гостї удали ся з каплиці до білої салї цїсарєского замку, де складано наслідникови желаня. Підчас гальового обїду тоаствував цїсар Вільгєльм II, дякуючи передовсім цїсарєви Франц-Йосифови і всім монархам, заступлєним своїми повномочниками. Цїсар Франц Йосиф відповів, складаючи желаня нїмєцкому цїсарєви та цїсарєвії та просив благословєнєства Божого для молодого наслідника, що вступає в публицнє житє.

Знаменитий коняк французский курортний відзначений на львівській виставі, ціла фляшка 3-50, пів фляшки 1-80, чверть фляшки 1 зр., набути можливе лише в торгівлі
ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО
Львів, ул. Батория ч. 2. 27—30

65 кр. «пів кіля незрівняної доброти кави ароматичної, рівнаючої ся найліпшим родам, та набути лишє в торгівлі»
ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО
у Львові, ул. Батория ч. 2. 27—30
5 kg. мішочки franco до кожної стації поштової.

Помимо що вовна і розгар подорожі о 30% — продає, поки старчить, ковдри і матраци по давних низьких цінах лишє спеціялєва робітня і магазин постєли
12—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**
Львів, Копєрника ч. 5. Цїнники даром

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
1-35	6-10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6-25	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6-20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6-30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	6-46	з Брухович, щод. від 13. мая до 16. вер. вк.	6-43	до Станиславова, Підвисокого, Потутор	
	7-45	з Янова	6-35	до Станиславова, Підвисокого, Потутор	
	7-40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8-30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	8-00	на дв. головний	2-55	до Скольного, до Лавочного (1. лпп. до 15. вер.)	
	8-05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9-00	до Янова	
	8-15	з Сокала, Рави рускої	9-15	до Янова	
	8-50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9-25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
	11-45	з Ярослава і Любачова	9-42	до Янова	
	11-55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)	2-55	9-55 до Чернівців, Станиславова	
	12-55	з Янова	10-20	до Сокала, Белця, Рави рускої і Любачова	
	1-15	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	1-25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	
	3-14	а Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	2-15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділі і свята	
2-20	5-17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3-05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
2-35	5-40	на дв. голов.	3-15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.	
	5-45	з Кракова	3-26	до Брухович щод. від 1. мая до 16. вер.	
1-45	5-55	з Чернівців, Іцкан	3-30	до Ряшева, Хирова, Любачова	
	6-00	з Сокала, Белця і Любачова			
Ніч					
	7-24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)	6-10	до Станиславова	
	8-28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6-13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марца 1901 щоденно	
	8-50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня щод.	12-40	6-30 до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9-23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.	6-50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
8-40	9-45	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова	7-10	до Тернополя дворець головний	
2-31	10-00	з Чернівців, Букарешту, Гусятина, Потутор	7-33	дворець Підзамче	
12-20	10-15	з Лавочного (Пешту) Хирова	7-25	до Сокала і Рави рускої	
	10-12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	7-48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
	10-30	на дв. голов.	9-12	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
	12-05	зі Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.	2-51	10-40 до Чернівців і Іцкан	
	3-12	з Підволочиск на дворець Підзамче	10-50	до Кракова, Відня, Варшави	
	3-35	на дворець головний	11-00	до Підволочиск, Бродів дв. голов	
			11-25	дв. Підза	
			4-15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
			4-45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. щод.	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Я Анна Чільяг

з моїм 180 сантим. довгим, густим великанським волосєм «Льорелля» одержала тї по 14-місячнім ужитю помади винайденої мною. Помаду сю узнали усі найславнійші поваги, яко одинокое средство проти випаданю волося, як також для скріпленя поросту цибульок; у мужчин скріплює повний та буйний поріст бороди і надає волосям в коротці природний полиск та густість і хоронить за разом перед передчасним сивінем волося до найпізнійшої старости.

Ціна одного слоїка 1 зр., 2 зр., 3 зр. і 5 зр.

Висилає поштою що два за попередним присланем належитости або за послїплатою просто з фабрики.

Anna Csillag,

Wien I, Seilergasse Nr. 5.

11-20

**ПЛАШІВСКА
парова фабрика
дахівок і цегол**

Стоваришене зареєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
поручає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської
+ барви червоної або чорної;
пурки дренаві різної величини.
Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критем.

Цінники і прібки висилає даром.

Упрашає о численні замовленя

11-20

З а р я д.

**Товариство взаїмного кредиту
„ДНІСТЕРЪ“**

стоваришене з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні, еластителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Св'ященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити ще полісу життєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%.

— Удїл членський виносить 50 кор., списове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністръ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

**Товариство взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕРЪ“**

перше і одинокое руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовеньству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій,	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпроболчно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкориснійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»)

Інформації і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЄВИХ в найкориснійших комбінаціях.

Пожикчи вигл. членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністеръ» на 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адм.

Важне для всіх!
На- **КАЛЬОШІ** найгірше
правляє **Кальоші** знищені

як також мужеску, дамску і діточу обуву.
виконує

Чоботи для духовеньства по як найприступнійших цінах.

З провінцій вистанє старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.